

Sygn. akt I C 833/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Bartosz Kasielski

Protokolant: aplikant aplikacji sędziowskiej D. Ś.

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa T. L.

przeciwko Gminie Ł.

przy udziale interwenienta ubocznego po stronie pozwanej – (...) Spółki Akcyjnej V. (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od Gminy Ł. na rzecz T. L. kwotę 4.500 zł (cztery tysiące pięćset złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 września 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. nie obciąża T. L. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;
4. nakazuje pobrać od Gminy Ł. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 509,50 zł (pięćset dziewięć złotych 50/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;
5. nie obciąża T. L. obowiązkiem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygnatura akt I C 833/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 września 2015 roku T. L. wystąpiła przeciwko Gminie Ł. o zapłatę kwot : 9.600 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz 500 złotych tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa w związku z negatywnymi następstwami upadku na nierównym chodniku w okolicy skrzyżowania ulic (...) w Ł. oraz przyznanie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(pozew k.2 – 4)

Postanowieniem z dnia 2 października 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi zwolnił T. L. od kosztów sądowych.

(postanowienie k.25)

Zarządzeniem z dnia 11 grudnia 2015 roku odpowiedź na pozew Gminy Ł. została zwrócona.

(zarządzenie k.57)

W toku rozprawy z dnia 2 lutego 2016 roku Gmina Ł. wniosła o oddalenie powództwa oraz zawiadomienie o toczącym się postępowaniu (...) Spółkę Akcyjną V. (...) z siedzibą w W..

(protokół rozprawy z dnia 2 lutego 2016 roku k.65)

Pismem z dnia 23 marca 2016 roku (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W. zgłosiła wstąpienie do udziału w sprawie w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej. Ubezpieczyciel wniósł o oddalenie powództwa, a także o przyznanie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(interwencja uboczna k.67 – 72)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 6 listopada 2014 T. L. wraz ze Z. K. poruszała się chodnikiem położonym przy ulicy (...) w Ł. od cmentarza w kierunku zaparkowanego samochodu, którym razem przyjechali. W okolicy skrzyżowania ulicy (...) kobieta potknęła się o płyty chodnikowe, które były nierówne, połamane, a przy tym nie tworzyły zwartej konstrukcji i zawierały liczne ubytki. T. L. przewróciła się i upadła na prawą nogę. Z pomocą Z. K. kobieta doszła utykając do samochodu. Po chwili odpoczynku oraz stwierdzeniu nasilającego się bólu i opuchlizny mężczyzna zawiózł T. L. bezpośrednio do szpitala w P.

(dowód z przesłuchania T. L. k.65 w zw. z k.137, zeznania świadka Z. K. k.65v – 66, dokumentacja fotograficzna k.24, 49 – 53, szkic k.54)

T. L. została przyjęta w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym (...) Centrum (...) z rozpoznaniem urazu prawego śródstopia, potwierdzonego wykonaniem badania RTG stopy. Chora kończyna dolna została zaopatrzona w opatrunek gipsowy na okres 6 tygodni, a kobieta zwolniona do domu z zaleceniem ograniczenia ruchu i kontynuowaniem leczenia w poradni ortopedycznej.

W czasie unieruchomienia śródstopia oraz w okresie następnych 4 tygodni kobieta poruszała się jedynie przy pomocy kul i głównie po domu. Odczuwała dolegliwości bólowe stopy w postaci jej mrowienia, rwania oraz drętwienia.

Kontynuowane leczenie w poradni ortopedycznej zakończyło się w dniu 22 stycznia 2015 roku. Unieruchomienie gipsowe zostało usunięte w dniu 24 grudnia 2014 roku, a kobieta odbyła w późniejszym czasie cykl zabiegów fizjoterapeutycznych.

(dowód z przesłuchania T. L. k.65 w zw. z k.137, dokumentacja medyczna k.15 – 19)

W związku ze zdarzeniem z dnia 6 listopada 2014 roku T. L. doznała złamania podstawy V kości śródstopia prawego, bez istotnego upośledzenia funkcji stopy, które uległo wygojeniu.

Z ortopedycznego punktu widzenia stwierdzony uraz skutkowałam trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 2 %, przy czym natężenie cierpień fizycznych było stopnia miernego.

Na skutek ograniczenia ruchomości T. L. wymagała pomocy osób trzecich w wymiarze 3,5 godziny dziennie przez okres dwóch miesięcy, a następnie przez około 1,5h dziennie przez okres 2,5 tygodnia.

Rokowania co do stanu zdrowia kobiety są dobre. Obecnie poza niewielką deformacją okolicy podstawy V kości śródstopia, nieco bolesnej przy ucisku, brak jest odchyień od stanu prawidłowego.

(opinia biegłego z zakresu ortopedii k 82 – 85; pisemna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu ortopedii k. 97)

W okresie po wypadku T. L. uzyskiwała niezbędną pomoc ze strony osób trzecich w zakresie przygotowywania posiłków, sprzątanania oraz wykonaniu zakupów. Z. K. pomagał kobiecie w oporządzeniu żywego inwentarza (kury) oraz przenoszeniu węgla na opał.

Aktualnie T. L. nadal odczuwa okresowe drętwienie prawej stopy, w szczególności przy zmianie warunków atmosferycznych.

(dowód z przesłuchania T. L. k.65 w zw. z k.137, zeznania świadka Z. K. k.66)

Ulica (...) pozostaje w zarządzie Gminy Ł.. W październiku 2014 roku przeprowadzona została przez firmę zewnętrzną okresowa kontrola stanu technicznego pasa drogowego ulicy (...) na odcinku od ulicy (...) do ulicy (...), w ramach której stan nawierzchni chodnika został oceniony jako dobry

(protokół kontroli okresowej k. 103 – 120)

Pismem z dnia 25 marca 2015 roku T. L. wezwała Gminę Ł. do zapłaty na jej rzecz kwot : 50.000 złotych tytułem zadośćuczynienia i 5.000 złotych tytułem odszkodowania w związku z negatywnymi następstwami upadku na nierównym chodniku w okolicy skrzyżowania ulic (...). Wezwanie zostało doręczone w dniu 31 marca 2015 roku.

(pismo k.20 – 21, 40)

W związku ze zgłoszeniem szkody przez T. L. w dniu 23 kwietnia 2015 roku Zarząd Dróg i (...) w Ł. dokonał wizji stanu technicznego chodnika biegnącego wzdłuż ulicy (...), w trakcie której stwierdzono połamane i poprzesuswane względem siebie płyty z licznymi nierównościami w miejscu zdarzenia (skrzyżowanie ulic (...)). Jako możliwą przyczynę zniszczenia stanu nawierzchni chodnika wskazano rozrastające się korzenie pobliskiego drzewa oraz zachowanie kierowców najeżdżających na ten fragment chodnika podczas wykonywania manewru skrętu z ulicy (...) w ulicę (...).

(notatka k.37)

Pismem z dnia 8 czerwca 2015 roku (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W. odmówiła przyznania T. L. jakichkolwiek świadczeń z uwagi na brak podstaw do przyjęcia odpowiedzialności zarządcy drogi za niewłaściwy stan nawierzchni chodnika, na którym doszło do upadku kobiety.

(pismo k.23)

W okresie od lipca 2013 roku do lipca 2015 roku stawka pełnej odpłatności jednej roboczogodziny za usługi opiekuńcze według (...) Komitetu Pomocy (...) wynosiła 11 złotych za godzinę.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu zebranego materiału dowodowego, w szczególności depozycji powódki, zeznań świadka Z. K. oraz załączonych przez strony dokumentów, których treść nie była kwestionowana na żadnym etapie procesu, jak również opinii biegłego z zakresu ortopedii.

Złożona ekspertyza była spójna, logiczna i wyczerpująco odpowiadała na określone tezy dowodowe. W ramach zaś sporządzonej opinii uzupełniającej biegły odniósł się rzeczowo do wszelkich zgłaszanych przez powódkę wątpliwości, podtrzymując w całości przygotowaną przez siebie ekspertyzę. Przy braku innych zastrzeżeń ze stron procesu, a także uwzględniając doświadczenie zawodowe i wiedzę z zakresu medycyny nie ujawniły się żadne okoliczności, które deprecjonowałyby ich wartość dowodową.

Sąd pominął natomiast treść zeznań świadka T. S., gdyż nie obejmowały one żadnych istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia okoliczności. Świadek pomimo faktu zatrudnienia w jednostce organizacyjnej pozwanej Gminy Ł. nie znał treści okresowego przeglądu stanu technicznego ulicy (...), a przy tym nie dysponował wiedzą na temat stanu

chodnika w miejscu, w którym doszło do zdarzenia, zarówno w dacie wypadku, jak i obecnie. W konsekwencji złożone depozycje nie mogły stanowić podstawy rekonstrukcji faktów.

Oddaleniu podlegał również wniosek interwenienta ubocznego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa drogowego na okoliczność ustalenia przyczyn powstania nierówności powierzchni chodnika w miejscu upadku T. L. oraz stwierdzenia, czy istniejący w dacie upadku ciąg pieszych spełniał stosowne wymogi przewidziane normami prawa budowlanego i zapewniał bezpieczeństwo jego użytkowników. Wskazać należy, że pierwsza z kwestii objętych tezą dowodową nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż istotnym z punktu widzenia postępowania dowodowego pozostawało ustalenie stanu technicznego chodnika w dacie upadku powódki oraz zakresu jego ubytków, a nie przyczyn powstania jego deformacji. Na marginesie jedynie warto odnotować, że podnoszone przez interwenienta ubocznego argumenty związane z możliwym negatywnym wpływem na stan chodnika rozrastającego się w okolicy skrzyżowania drzewa i zachowania kierowców pojazdów mechanicznych nie były negowane przez stronę powodową. Z kolei druga część tezy dowodowej odnosiła się do materii prawnej, która objęta jest przedmiotem oceny sędziowskiej, a nie wiadomości specjalnych posiadanych przez biegłego. Zgromadzony zaś w niniejszej sprawie materiał dowodowy w postaci osobowych źródeł dowodowych i złożonej dokumentacji fotograficznej pozostawał wystarczający do ustalenia, czy zarządca drogi wypełnił należycie obowiązki nałożone na niego ustawą z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje :

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Odpowiedzialność pozwanej Gminy Ł. za skutki zdarzenia z dnia 6 listopada 2014 roku nie budzi wątpliwości i ma charakter deliktowy – art. 415 k.c.

Stosownie do treści art. 20 pkt 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz.U.2015, poz. 460 j.t.) do zarządcy drogi należy w szczególności utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą, z wyjątkiem części pasa drogowego, o których mowa w art. 20f pkt 2. Utrzymanie drogi oznacza zaś wykonywanie robót konserwacyjnych, porządkowych i innych zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa i wygody ruchu, w tym także odśnieżanie i zwalczanie śliskości zimowej – art. 4 pkt 20 ustawy. W niniejszej sprawie nie był kwestionowany fakt, że ulica (...) znajduje się w zarządzie pozwanej Gminy Ł.. Tym samym jest ona odpowiedzialna za wszelkie szkody wynikłe z niewłaściwego stanu technicznego nawierzchni drogi i biegnących wzdłuż niej chodników. Samo miejsce zdarzenia zostało zaś zidentyfikowane w ramach przeprowadzonego postępowania dowodowego, w szczególności depozycjami powódki, zeznaniami świadka Z. K. oraz załączoną dokumentacją fotograficzną.

Bezsprzecznym jest, iż ten kto danym terenem włada winien zapewnić jego należyte utrzymanie. Z materiału dowodowego wynika, że w dacie zdarzenia nie uczyniono zadość tym obowiązkowi, gdyż przedmiotowy fragment chodnika był nierówny, płyty chodnikowe w miejscu upadku były połamane, względem siebie poprzesuwane i zawierały liczne ubytki, co stwarzało realne ryzyko potknięcia oraz upadku dla jego użytkowników. Zarówno załączona dokumentacja fotograficzna, jak i zeznania świadka Z. K., potwierdzają relację powódki o występującej nierówności i przyczynie upadku. Załączony do akt sprawy dokument okresowego przeglądu technicznego spornego odcinka pasa drogowego nie jest wystarczającym dowodem do uznania, że chodnik w obrębie skrzyżowania ulic (...) gwarantował bezpieczeństwo dla jego użytkowników. Stwierdzony w nim dobry stan techniczny chodnika nie może zostać zweryfikowany, a konkluzja ta stoi w całkowitej opozycji do depozycji powódki, zeznań Z. K. i złożonej dokumentacji fotograficznej. Jedynie na marginesie należy zauważyć, że w ogólnie dostępnej aplikacji google earth (tzw. street view) zamieszczona jest wizualizacja miejsca zdarzenia (sporne skrzyżowanie) z września 2011 roku, na której wprost widoczny jest zły stan płyt chodnikowych w miejscu, w którym przeszło 3 lata później doszło do wypadku. Strona pozwana nie zaferowała zaś żadnych dowodów, które wskazywałyby na podjęcie jakichkolwiek prac naprawczych w tym rejonie ulicy (...).

Zgromadzony materiał dowodowy wprost potwierdza, że ubytki w nawierzchni chodnika były znaczne, a jego stan techniczny odbiegał w jaskrawy sposób od standardów gwarantujących bezpieczeństwo jego użytkowników. Okoliczność ta nie może pozostawać bez znaczenia dla oceny wywiązywania się przez zarządcę drogi z ustawowo nałożonych na niego obowiązków. Jednocześnie podnoszone argumenty o przyczynach zaistniałego stanu rzeczy nie prowadzą do uwolnienia się pozwanego od odpowiedzialności. Istotnym pozostaje bowiem zapewnienie stanu bezpieczeństwa dla użytkowników chodnika, a wyeliminowanie czynników godzących w ten stan obciąża zarządcę. Skoro Gmina Ł. dostrzega problem utrzymania infrastruktury pasa drogowego w należyтым stanie i wiąże go z istniejącym w spornej okolicy zdrzewieniem i niewłaściwym zachowaniem kierowców pojazdów mechanicznych to powinna podjąć wszelkie możliwe środki, aby zidentyfikowane czynniki wyeliminować. Nie jest rolą Sądu, aby oceniać, czy w konkretnym stanie faktycznym zachodzi potrzeba wycinki pobliskiego drzewa, czy też możliwym jest posadowienie metalowych słupków uniemożliwiających poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni chodnika przy manewrze skrętu w ulicę (...), niemniej jednak nie są to z pewnością środki niemożliwe do zrealizowania oraz generujące nadmierne koszty, których zarządca drogi nie byłby w stanie ponieść, aby ostatecznie osiągnąć pożądaný efekt tj. bezpieczeństwo użytkowników pasa drogowego.

Uwzględniając powyższe należy stwierdzić, że stan chodnika w spornym miejscu tj. w okolicy skrzyżowania ulic (...) nie zapewnia bezpieczeństwa dla pieszych i może skutkować upadkiem, co zaktualizowało się w przypadku T. L.. W tym kontekście wina podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie przedmiotowej ulicy oraz biegnącego wzdłuż niej chodnika rozumiana jako niedołożenie należytej staranności, jest więc ewidentna.

Powódka udowodniła, iż chodnik nie był utrzymany w należyтым stanie, pozwalającym na bezpieczne poruszanie się po nim, natomiast pozwany nie przedstawił żadnych dowodów dla przyjęcia, iż nie było możliwe zapewnienie prawidłowego jego utrzymania. Tym samym należy przyjąć, iż zachowanie podmiotu odpowiedzialnego polegające na niezapewnieniu bezpiecznego korzystania z chodnika i braku właściwego nadzoru nad nim jest zawinione i nie sposób stwierdzić jakichkolwiek okoliczności ekskulpujących pozwanego w tym zakresie.

Szkodą w niniejszej sprawie jest niewątpliwie uraz powódki związany z upadkiem.

Pomiędzy naruszeniem czynności narządów ciała T. L., a winą pozwanego zachodzi w okolicznościach sprawy adekwatny związek przyczynowy, o którym traktuje przepis art. 361 k.c. Doprowadzenie do złego stanu powierzchni, po której przemieszczają się ludzie, zwiększa bowiem każdorazowo prawdopodobieństwo upadku i powstania związanych z tym dolegliwości. Spełnione są zatem przesłanki odpowiedzialności pozwanego względem powódki za skutki wypadku. W związku z tym, na podstawie przepisu art. 444 § 1 w zw. z art. 445 § 1 k. c., powódka może żądać od pozwanego stosownego zadośćuczynienia.

W zakresie żądania zadośćuczynienia jego podstawa materialno – prawna znajduje swoje źródło w art. 445 § 1 k.c. Ustawowa regulacja nie określa kryteriów ustalania jego wysokości, niemniej jednak ma ono charakter całościowy i powinno stanowić pełną rekompensatę pieniężną za doznaną przez osobę poszkodowaną krzywdę (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1967 r., I CR 224/67, OSNC 1968/6/107 oraz z dnia 12 kwietnia 1972 r., II CR 57/72, OSNC 1972/10/183). Określając wysokość zadośćuczynienia sąd powinien brać pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej przez powoda krzywdy, a zwłaszcza zakres i trwałość uszczerbku na zdrowiu, stopień i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, prognozę na przyszłość (polepszenie lub pogorszenie stanu zdrowia) oraz wpływ doznanej szkody na możliwość prowadzenia dotychczasowego trybu życia.

Pomimo fakultatywnego charakteru zadośćuczynienia, okoliczności konkretnej sprawy uzasadniają, w ocenie sądu, przyznanie go powódce. Należy tu podkreślić, iż ustalając wysokość zadośćuczynienia, sąd w żaden sposób nie jest związany procentowym uszczerbkiem na zdrowiu ustalonym przez biegłych lekarzy. Ta okoliczność ma jedynie dać pewną wskazówkę co do wielkości zadośćuczynienia, lecz w żaden sposób jej nie przesądza. Ustalając wysokość zadośćuczynienia sąd uwzględnił stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu (2 % z punktu widzenia lekarza ortopedy), doznane obrażenia (złamanie podstawy V-jej kości śródstopia prawego), rozmiar i czas trwania cierpień fizycznych zwłaszcza w pierwszym okresie po zdarzeniu (unieruchomienie stopy opatrunkiem gipsowym przez okres 6 tygodni),

jak również konieczność wyręki ze strony osób trzecich oraz ujemne doznania towarzyszące samemu wypadkowi. Z drugiej strony należało mieć na uwadze zakończony proces leczenia, pomyślne rokowania co do stanu zdrowia na przyszłość, a także brak istotnego upośledzenia funkcji stopy w związku z doznanymi obrażeniami.

W świetle powyższych okoliczności Sąd uznał, że odpowiednim dla powódki zadośćuczynieniem będzie kwota 4.000 złotych, która uwzględnia jego kompensacyjny charakter, przedstawiając ekonomicznie odczuwalną wartość i nie jest nadmierne w stosunku do aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa. W pozostałej części żądanie zadośćuczynienia jako nadmiernie wygórowane podlegało oddaleniu.

Żądanie zasądzenia odszkodowania znajduje swą podstawę w art. 444 § 1 k.c., zgodnie z którym w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty.

T. L. po wypadku wymagała okresowo opieki innych osób w czynnościach życia codziennego. Uwzględniając podaną przez eksperta z dziedziny ortopedii liczbę dni i godzin ($60 \text{ dni} \times 3,5 \text{ h} = 210 \text{ h} + 17 \text{ dni} \times 1,5 \text{ h} = 25,5 \text{ h}$, tj. łącznie około 235,5 h), przez które powódka wymagała opieki osób trzecich oraz miarodajną stawkę stosowaną przez (...) Komitet Pomocy (...) wynoszącą 11,00 złotych za jedną godzinę opieki, żądana przez powódkę kwota 500 złotych z tego tytułu nie była wygórowana i podlegała zasądzeniu w całości na jej rzecz.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c. W zakresie żądania zasądzenia odsetek istotne jest ustalenie momentu, w którym dłużnik opóźnił się ze spełnieniem świadczenia. Zobowiązania z czynów niedozwolonych są bezterminowe, to znaczy termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania. W takiej sytuacji, zgodnie z art. 455 k.c., świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Należy dodać, że w przedmiotowej sprawie nie wystąpiły żadne przeszkody, by pozwany nie mógł spełnić świadczenia niezwłocznie.

Pismem z dnia 25 marca 2015 roku (doręczonym w dniu 31 marca 2015 roku) T. L. wezwała Gminę Ł. do zapłaty na jej rzecz kwot : 50.000 złotych tytułem zadośćuczynienia i 5.000 złotych tytułem odszkodowania. Tym samym żądanie odsetek od dnia wytoczenia powództwa tj. od dnia 28 września 2015 roku było w pełni uzasadnione.

Wysokość odsetek została określona na podstawie art. 481 § 2 k.c. z uwzględnieniem zmiany treści przepisu, jaka nastąpiła z dniem 1 stycznia 2016 roku w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015, poz. 1830). Dlatego też w okresie do dnia 31 grudnia 2015 roku przyznano odsetki w wysokości odsetek ustawowych, zaś w okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. uznając, że zachodzi szczególny wypadek uzasadniający odejście od zasady stosunkowego ich rozdzielenia. Powódka wygrała proces w 44 % (4.500 złotych / 10.100 złotych), co wiązałyby się z koniecznością zwrotu kosztów poniesionych przez jej procesowego przeciwnika. Mając jednak na uwadze charakter niniejszej sprawy oraz sytuację materialną i osobistą T. L. Sąd odstąpił od obciążania jej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu. Nie bez znaczenie pozostaje w tym kontekście porównanie stanu majątkowego powódki z sytuacją pozwanego i występującego po jego stronie w charakterze interwenienta ubocznego ubezpieczyciela – jednej z największych instytucji ubezpieczeniowych w kraju. W tych realiach obciążanie T. L. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu stałoby w opozycji do elementarnego poczucia sprawiedliwości.

W toku postępowania wygenerowane zostały również koszty sądowe, które tymczasowo pokrył Skarb Państwa. Koszty te wyniosły łącznie 1.157,95 złotych i złożyły się na kwoty : 505 złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu, od której powódka była zwolniona oraz 652,95 złotych tytułem wynagrodzenia biegłego (k.87 i k.122). Uwzględniając określoną w wyroku zasadę ponoszenia kosztów procesu, Sąd na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pobrać od Gminy Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 509,50 złotych ($0,44 \times 1.157,95 \text{ złotych}$) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, zaś T. L. tym obowiązkiem nie obciążył.